

והראיה היא מכך: **טענו הטיין והודה לו בשעורין פטור ורבן גמליאל מחייב.** (63) כיון שלדעת רבן גמליאל אין צורך שתהא ההודאה ממין הטענה.

באמצע שתייתו בבית המדרש, (62) ולכן לא היה יכול רבי יצחק להביא ראיה משתיקתו.

לימא מסייע ליה לרב נחמן אמר שמואל שאמר כי אם טענו חטיין ושעורין והודה לו באחד מהם — חייב.

עוד הקשה הרשב"ש שם איך הפסיק ריש לקיש מדברי תורה ושתה ולא המתין עד שיפטור מבית המדרש?
ותירץ: משום דשמעתא בעיא צילותא. ואם לא ישתה לא יוכל לכוין שמועותיו!
[וסיים שם בזה הלשון: ובדורות הללו שאינם כל כך שקדנים ואין שם בדבריהם עומק דרוש, אין ראוי לשתות שם אלא לצאת לחוץ ולשתות, או ימתין עד שיפטור מבית המדרש].

63. בבבא קמא לה ב מסיק רבה בר נתן שפטור אף מדמי שעורין. והקשה התוספות לקמן [מ א] ד"ה והודה לו בשעורין, הרי רבן גמליאל מחייב בדמי שעורין. שאם לא כן אין כאן הודאה כלל ואינו נשבע, ואם כן, מניין לגמרא שלרבנן פטור מן השעורין,

והלוא אפשר שאין הם חולקין על רבן גמליאל אלא בכך שאינו נשבע, אבל את השעורין שעליהם מודה — משלם!?

ותירצו התוספות דשמא משמע לרבה בר נתן שפטור, היינו פטור לגמרי. ועוד, שגם לרבן גמליאל פטור מדמי שעורין. ואפילו הכי חשיב הודאה. וכן כתב הרשב"א בבבא קמא שם דלכולי עלמא פטור מדמי שעורין. והתוספות בבבא קמא שם ד"ה לימא נקטו בפשטות בדעת רבן גמליאל שפטור מן השעורין.

ויש להעיר, איך יתחשב הודאה זו כהודאה בזמן שאינו מתחייב מחמתה.

וביאר הבית הלוי [חלק ג' סימן מ"א] דסבירא ליה להתוספות שאף שאינו משלם, מכל מקום נחשב מודה במקצת כיון שמכל מקום

כוחו בין לחיוב ובין לפטור. וכן הוכיח הרא"ש מדברי ר"ת, עי"ש.

ובתרומת הדשן [סימן של"ד] כתב עוד, כי כמו שעד יכול לסייע ולפטור מחיוב שבועה, הוא הדין כאשר מעיד כנגד הודאתו של מודה במקצת וכן נגד שבועת השומריין, ולא עוד, אלא שעד אחד מכחישו [את העד המסייע] וממילא חייב הנתבע משום שתיים, א. משום מודה במקצת או שבועת השומריין ב. משום שבועת עד אחד — אפילו הכי, עד המסייע פוטרו משתייהם.

ובטעמא דמילתא ביאר, דכשם ששתי כיתות עדים מכחישות כת אחת — אין זה מגרע מכוחה של אותה כת. ונשאר הדין דתרי ותרי אף שהם ב' כתות נגד כת אחת — הוא הדין דעד אחד המסייע, יכול לפטור אף מתוספת חיוב השבועה הנוצר מכח העד!
ובכל ענין זה, עיין בחידושי הגר"ח על מסכת בבא מציעא סינן ג'.

62. כך פירש רש"י.

והקשה על כך הרשב"ש [סימן רע"ד]: מדוע לא יצא לחוץ כדי לשתות, שהרי קיימא לן שאין אוכלים ושותין בבית הכנסת ובבית המדרש, אלא רק מדוחק?

ותירץ: שאף על פי שהיה ריש לקיש יכול לצאת לחוץ לשתות, אפילו כך שתה בבית המדרש משום ביטול בית המדרש. לפי שחושש הוא שאם יצא לחוץ שמא יאמר רבי יוחנן אז דבר הלכה ולא ישמענה. ועיין עוד במגן גיבורים סימן קנ"א.